

Üniversite Öğrencilerinin Sigara Tüketimini Etkileyen Faktörler: Trakya Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama¹

Factors Affecting Cigarette Consumption of University Students: An Application on Trakya University Students

Ebru Onurlubaş², Emel Yıldız³, Salih Yıldız⁴

ÖZ

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin sigara tüketimini etkileyen faktörlerin ortaya konulması olarak belirlenmiştir. Çalışma kapsamında Trakya Üniversitesi Keşan Yusuf Çapraz Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda bulunan öğrencilere yüz yüze anket uygulanmıştır. 300 öğrenciden elde edilen verilere uygulanan Binary Lojistik Regresyon Analizi sonucunda cinsiyet, yaş, sınıf, yakın arkadaş çevresi, ailedeki bireylerin sigara içmesi, prestij, köken, sosyal olduğunu düşünme ve stres faktörlerinin üniversite öğrencilerinin sigara tüketimi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sigara tüketimi, Logit analizi, Üniversite öğrencileri, Demografik Faktörler.

ABSTRACT

The purpose of this study is to explore the factors that affect cigarette smoking behaviour of university students. In the concept of the study, face-to-face questionnaire is applied to students of Trakya University Keşan Yusuf Çapraz School of Applied Sciences. Binary Logistic Regression Analysis was used to analyze data that obtained from 300 students. As a result, it is found that gender, age, class, friends, smoking of family members, prestige, origin, being social and stress have significant effect on cigarette consumption of students.

Keywords: Cigarette consumption, Logit analysis, University Students, Demographic factors.

¹ Bu makalenin özeti 13-15 Ekim 2016 tarihleri arasında Elazığ da düzenlenen 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur.

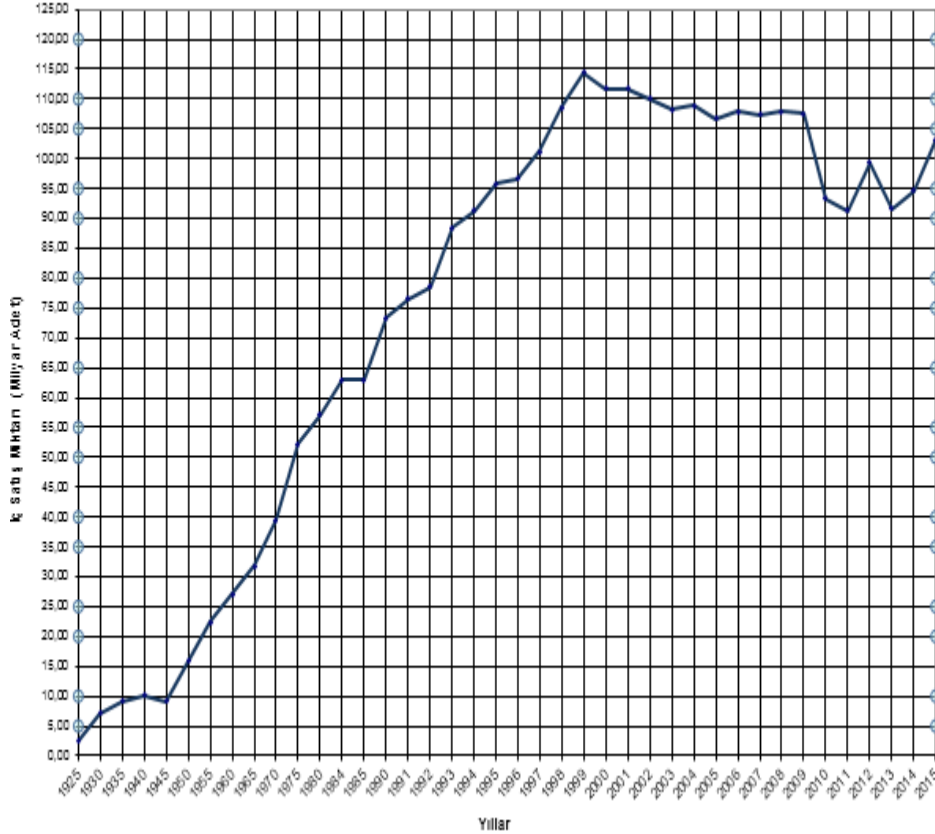
² Yrd.Doç.Dr., Trakya Üniversitesi, Keşan Yusuf Çapraz Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Uluslararası Ticaret Bölümü, ebruonurlubas@trakya.edu.tr

³ Yrd.Doç.Dr., Gümüşhane Üniversitesi, İnsan Kaynakları Yönetimi Bölümü, emelyildiz@gumushane.edu.tr

⁴ Yrd.Doç.Dr., Gümüşhane Üniversitesi, İşletme Bölümü, salihyildiz@gumushane.edu.tr

GİRİŞ

Genç kitle arasında sigara tüketimi gelişen ve gelişmekte olan ülkeler de önemli bir sağlık problemi olarak görülmektedir (Yurt Öncel ve diğerleri, 2011: 1072). Sigara kullanımının bireylere pek çok yönde olumsuz etkileri olduğu ifade edilmektedir. Öyle ki bireylerin aile ilişkilerini, eğitim performanslarını, zihinsel ve bedensel faaliyetlerini etkileyen hatta bireylerin ölümüne sebep olabilen bir alışkanlık haline gelmiştir. (Çalışkan, 2015: 24). Her yıl dünyada 5.4 milyon kişi sigara kullanımına bağlı olarak hayatını kaybederken, Türkiye’de yaklaşık 100 bin kişinin ölümü bu sebepten gerçekleşmektedir. (Bilir ve diğerleri, 2010: 6). Aşağıdaki grafikte 1925-2015 yılları arasında Türkiye’deki sigara iç satış miktarları görülmektedir.

Grafik1: Yıllar İtibariyle Sigara İç Satışı (1925-2015)

Kaynak: <http://www.tapdk.gov.tr>

Grafikte de görüldüğü gibi Türkiye’de 2013 yılında 91 milyar 660 milyon adet sigara tüketilirken bu miktar 2014 yılında 150 milyon paket artarak 94 milyar 680 milyona ulaşmıştır. 2015 yılında ise bu miktar 103,21 milyara ulaşmıştır. Türkiye’de genel olarak sigara kullanımında bir artış yaşanırken, 15 ve üstü yaştaki bireylerin sigara kullanımında bir azalma olduğu belirtilmektedir. Öyle ki Türkiye genelinde 15 ve üstü yaştaki bireylerin 2008 yılında %31,2’si tütün ürünleri kullanırken, bu oran 2012 yılında %27,1’e düşmüştür ve tütün ürünü kullanma sıklığı %13,4 oranında azalmıştır (Yüreklî ve diğerleri, 2010: 4; milliyet.com.tr).

1. ÇALIŞMANIN AMACI

Sigara tüketiminde geçmiş yıllara oranla bir azalma görülmüş olsa da sigara Türkiye’de hala önemli bir sağlık problemi olarak görülmektedir. Pierce ve diğerleri (1991) uzun vadede sigara içen bireylerin büyük çoğunluğunun 10-25 yaş aralığında sigaraya başladığını ileri sürmektedir. Gençler arasındaki bu sigara kullanım yoğunluğu dikkate alındığında onları sigara tüketimine yönelten nedenleri bilmek

önem kazanmaktadır. Bu doğrultu da bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin sigara tüketimini etkileyen faktörlerin ortaya konulması olarak belirlenmiştir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Sigara tüketimi ile ilgili literatür incelendiğinde pek çok araştırmacının sigara tüketimini etkileyen faktörleri araştırdığı görülmektedir. Bu çalışmalardan Pampel ve Rogers (2004) yüksek sosyo-ekonomik statüye sahip bireylere kıyasla düşük sosyo-ekonomik statüye sahip bireylerin sigaranın zararlarından daha az etkilendiğini ifade etmişlerdir. John (2006) kentsel ve kırsal kesimde yaşayan bireylerin sigara tüketim alışkanlıklarını araştırmıştır. Analizler sonucunda düşük gelir düzeyi ve dezavantajlı bölgelerde yaşayan bireylerin daha fazla sigara tükettikleri belirlenmiştir. Ayrıca eğitim ve cinsiyetin de sigara tüketimini önemli düzeyde etkilediği tespit edilmiştir. Devenci ve diğerleri (2010) Fırat Üniversitesi öğrencilerinin sigara içme davranışını etkileyen faktörleri incelemiş ve sigara içen öğrencilerin içmeyenlere kıyasla aile gelirlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrenciler gösteriş, merak ya da zevk için sigara kullanırken, aile içinde ve okulda yaşanan problemler ve yalnızlık gibi nedenler de öğrencileri sigara kullanmaya yöneltmektedir. Ali ve Al-Asadi (2010) Basra'da üniversite öğrencilerinin sigara içme davranışının belirleyicilerini araştırmıştır. Analizler sonucunda sigara içme davranışının babanın düşük eğitim düzeyi, ekonomik düzey, kentsel ikamet, erkek cinsiyet, ailenin sigara geçmişi ile yakın derecede ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Yurt Öncel ve diğerleri (2011) Kırıkkale Üniversitesi öğrencilerinin sigara içme risk faktörleri belirlemeyi amaçlamışlar ve çalışmanın sonucunda cinsiyet, ailede sigara içen bireylerin olması, annenin eğitim seviyesi ve aile gelirinin sigara içme davranışı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu belirlemişlerdir. Nelson ve diğerleri (2011) Yeni Zelanda'da gençlerin sigara tüketme davranışlarını incelemiş ve ebeveyn sigara tüketiminin, sosyoekonomik statü ve yüksek nüfuslu bölgelerde yaşamının sigara tüketimini etkileyen önemli faktörler olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kara ve diğerleri (2011) Tıp ve Diş hekimliği fakülteleri öğrencilerinin sigara içme davranışlarını etkileyen faktörleri araştırmış ve yüksek aile gelir düzeyine sahip olmak, yalnız yaşamak, son sınıfta olmak, erkek cinsiyet, ailede sigara içen bireylerin olması, annenin sigara içmesi ve sigara içen arkadaşın bulunması öğrencileri sigara içmeye yönelten faktörler olarak belirlenmiştir. Hoerster (2012) Baylor üniversitesindeki öğrencilerin sigara içme davranışlarını incelemiş ve erkeklerin kadınlardan daha fazla sigara içtiği ve dini inanışın, arkadaş davranışlarının, stresin öğrencilerin sigara içme davranışını etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Al-Kubaisy ve diğerleri (2012) Suriye'de üniversite öğrencilerinin sigara içme davranışını etkileyen faktörleri incelemiş ve erkeklerin sigara içme sıklığının kadınlardan daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ailesinde uzak yaşayan öğrencilerin sigara içme oranı daha yüksektir. Oktay ve diğerleri (2013) Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin sigara kullanımı ile ilişkili demografik faktörleri belirlemeye çalışmış ve cinsiyet, coğrafi bölge, ebeveynlerin ikameti, babasının mesleği, aile üyeleri, mesleki durumu ve genel memnuniyetin sigara tüketimini etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Wu ve diğerleri (2013) Amerika'da gençlerin sigara içme sıklığı ve miktarını etkileyen faktörleri incelemiş ve tütün erişimiyle ilgili sıkı kontroller, ailesel katılım ve okul girişimlerinin sigara kullanım sıklığını ve miktarını azalttığını tespit etmişlerdir. Özcebe ve diğerleri (2014) üniversite birinci e dördüncü sınıf öğrencilerinin sigara içme davranışlarını incelemiş ve sosyo-demografik özelliklerin (annesinin okur-yazar olmaması, kendisi için harcadığı parayı yetersiz bulması, evde arkadaşlarıyla yaşaması) öğrencilerin sigara içme davranışını etkilediğini tespit etmişlerdir. Çalışkan (2015) üniversite öğrencilerinin sigara tüketimini etkileyen faktörleri ekonometrik bir yaklaşımla incelemiş ve kız öğrencilere kıyasla erkek öğrencilerin sigara içme olasılığının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin alkol kullanmalarının, ailelerinde ve arkadaş çevrelerinde sigara içenlerin bulunmasının ve gelir düzeylerinin yükselmesinin sigara kullanma durumları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir.

3. METODOLOJİ

3.1. Çalışmanın Tasarım ve Yöntemi

Uygulamalı olarak bu keşifsel araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin sigara tüketimini etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. Bu doğrultuda araştırmanın ana materyalini, 2015/2016 Edirne Keşan Yusuf Çapraz Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda bulunan öğrenciler arasından tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden biri olan kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen öğrencilerden yüz yüze anket ile elde edilen veriler oluşturmuştur. Üniversitede toplam 1350 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmanın örnek hacmi oransal örnekleme yöntemiyle aşağıdaki eşitlik yardımıyla belirlenmiştir (Baş, 2008):

$$n = \frac{N * t^2 * p * q}{d^2 * (N - 1) + t^2 * p * q} \quad (1)$$

n; Örnekleme alınacak birey sayısı, N;1350,

p; olayın olma olasılığı (0,50),

q; olayın olmama olasılığı (0,50),

t; Standart normal dağılım değeri (1,65),

d; Örnekleme hatası (0,05)'dir

Anket yapılacak öğrencilerin, örnek hacminin tespitinde %90 güven sınırları içerisinde %5 hata payı ile çalışılmıştır.

Bu çalışmada uygulamaya yönelik birincil verilerin elde edilmesinde en yaygın yöntem olan yüz yüze anket tekniği kullanılmıştır. Anket formu hazırlanırken, Karahan ve Koç, 2005, Aktaş, 2009; Çalışkan, 2015 ve atıfları literatür bölümünde verilen çalışmalardan yararlanılmıştır. Ayrıca hazırlanan anket formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

3.2. Veri Analizi

Araştırmada kullanılan 300 öğrenciye ait veriler SPSS 20 istatistikî paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın veri analizinde nitel değişkenli ekonometrik modellerden Logit Model kullanılmıştır. Logit model çözümlemesinde, öncelikle logit model tahmin edilmiş, olasılık oranı belirlenmiş, katsayılar ve odds oranları elde edilmiştir. Daha sonra marjinal odds oranları elde edilmiş ve son olarak % değişimler hesaplanarak yorumlama yoluna gidilmiştir. Normal bağımsız dağılım fonksiyonundan türetilen logit model Eşitlik 2' deki gibi ifade edilebilmektedir;

$$P_i = E(Y_i = 2 | X_i) = F(L_i) = F(\beta_0 + \beta_1 X_i) = \frac{1}{1 + e^{-L_i}} \\ = \frac{1}{1 + e^{-(\beta_0 + \beta_1 X_i)}} \quad (2)$$

L_i $-\infty$ ile $+\infty$ arasında değer alırken P_i de 0-1 arasında değer almakta ve P_i ile L_i arasında doğrusal olmayan bir ilişki bulunmaktadır. Bu durumda OLS yöntemi ile çözümleme yapılamaz. Ancak bazı işlemlerle doğrusal hale dönüştürülebilir.

$$e^{L_i} = \frac{P_i}{1 - P_i} \quad (3)$$

elde edilir. $P_i/(1-P_i)$ olasılık oranı (odds ratio) dır. Yani olma olasılığının olmama olasılığına oranıdır. Son olarak eşitliğin her iki yanının doğal logaritması alındığında Eşitlik 4 elde edilir;

$$L_i = \ln\left(\frac{P_i}{1 - P_i}\right) = L_i = \beta_0 + \beta_1 X_i \quad (4)$$

elde edilir (Kramer, 1991).

Burada olasılık oranının logaritması olan L_i , artık sadece X_i ye göre değil, aynı zamanda katsayılar göre doğrusal hale gelmiştir. Bununla birlikte, P_i nin X_i ye göre değişme oranının yalnız β_1 e değil, aynı zamanda değişimin ölçüldüğü olasılığın düzeyine de bağlı olduğunu gösteren ve marjinal odds oranı olarak nitelendirilen eşitlik aşağıdaki gibi ifade edilebilir;

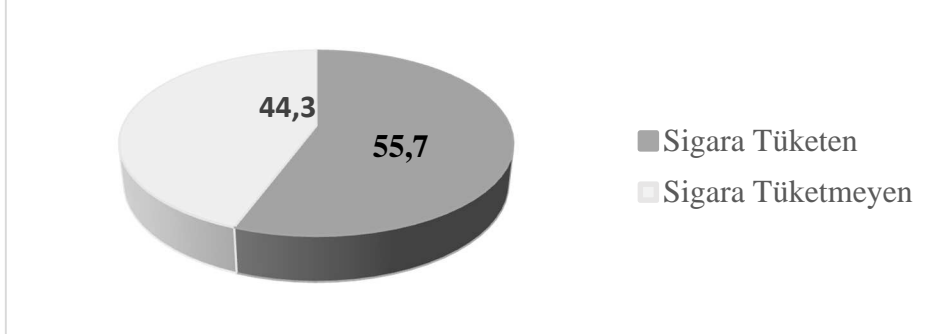
$$\frac{\partial P_i}{\partial X_i} = P_i (1 - P_i) \beta_1 \quad (5)$$

elde edilen marjinal odds oranı X_i deki 1 birim değişimin P_i üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan olasılık oranındaki yüzde değişme hesaplanmak istediğinde Eşitlik 6' dan faydalanılabilmektedir (Özer, 2004);

$$\% (P_i/1-P_i) = (\exp(\beta_i)-1)*100 \quad (6)$$

3.3. Araştırma ve Bulgular

3.3.1. Öğrencilerin Sigara Tüketimi

Grafik 2: Öğrencilerin Sigara Kullanım Yüzdeleri

Grafikteki değerlere bakıldığında öğrencilerin önemli bir kısmının (%55,7) sigara kullandığı görülmektedir. Bu da etken faktörlerin belirlenmesinin önemini göstermektedir.

Tablo 1: Sosyo-Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Erkek	151	50,3
Kadın	149	49,7
Total	300	100,00
Yaş		
18-19	6	2,0
20-21	104	34,7
22-23	155	51,7
24-25	35	11,6
Total	300	100,00
Kaçıncı Sınıf Olduğu		
1. Sınıf	53	17,7
2. Sınıf	74	24,7
3. Sınıf	91	30,3
4. Sınıf	82	27,3
Total	300	100,00
Köken		
Kır Kökenli	105	35,0
Kent Kökenli	195	65,0
Total	300	100,00
Öğrencinin Eline Geçen Para		
< 450TL	39	13,0
451 -550 TL	106	35,3
551 - 650 TL	95	31,7
651 - 750 TL	33	11,0
751 TL ve üzeri	27	9,0
Total	300	100,00

Ailedeki ortalama birey sayısı 4 bulunmuştur.

Tablo 1'deki sosyo-demografik özelliklere bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin %50,3'ünün erkeklerden, %49,7'sinin kadınlardan oluştuğu

görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%51,7) 22-23 yaş aralığında ve %30,3'ü üçüncü sınıf ve %27,3'ü de dördüncü sınıfta okumaktadır. Kır kökenlilere oranla kent kökenli öğrencilerin daha fazla olduğu (%65) görülmektedir. Öğrencilerin %35,3'ünün eline 451-550 TL arası para geçerken, %31,7'sinin eline 551-650 TL para geçmektedir.

3.3.2. Sigara Tüketimini Etkileyen Faktörler

Araştırmada öğrencilerin sigara tüketme durumunu etkilediği düşünülen değişkenlere binary logistik regresyon analizi yapılmıştır. Analiz aşamasına geçmeden önce modelde kullanılan değişkenlere yönelik tanımlayıcı istatistikler verilmiştir (Tablo 2). Yapılan çalışmaların çoğunda modelde kullanılan demografik faktörlerin etkili faktörler olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle, kullanılan modelde bu değişkenler kullanılmıştır. Buna ek olarak sigara tüketiminde etkili olması tahmin edilen değişkenlerde modelde kullanılmıştır.

Tablo 2: Binary Logistik Regresyon Analizinde Kullanılan Değişkenler ve Kodları

Değişkenin kısa ifadesi	Ölçek	Tanımı
ST (Sigara Tüketme)	Kesikli	Evet=1 Hayır=0
CNS(Cinsiyet)	Kesikli	Kadın=1 Erkek=2
YŞ(Yaş)	Kesikli	18-19=1, 20-21=2 22-23=3, 23-24=4
SNF (Kaçınıcı Sınıf Olduğu)	Kesikli	1.sınıf=1, 2.sınıf=2, 3.Sınıf=3, 4.sınıf=4
YARKÇ (Yakın Arkadaş Çevresi)	Kesikli	Yakın arkadaşı sigara içiyor=1 Yakın arkadaşı sigara içmiyor=2
ÖEGP(Öğrencinin Eline Geçen Para Miktarı TL/ay)	Kesikli	< 450TL=1, 451 -550 TL=2, 551 - 650 TL=3, 651 - 750 TL=4, 751 TL ve üzeri=5
ABSİ (Ailedeki Bireylerinin Sigara İçmesi)	Kesikli	Ailedeki bireyler sigara içmiyor=1 Ailedeki bireyler sigara içiyor =2
ABS (Ailedeki Birey Sayısı)	Sürekli	Ortalama
PRSTJ (Sigara içmek prestij değildir)	Kesikli	Kesinlikle katılmıyorum=1 Katılmıyorum=2, Kararsızım=3 Katılıyorum=4, Kesinlikle Katılıyorum=5
K(Köken)	Kesikli	1=Kır, 2=Kent
SOSD (Sigara içmenin sosyallik olduğunu düşünmüyorum)	Kesikli	Kesinlikle katılmıyorum=1 Katılmıyorum=2, Kararsızım=3 Katılıyorum=4, Kesinlikle Katılıyorum=5
SF (Sigara Fiyatı)	Kesikli	Fiyatın artması etkiler=1 Fiyatın artması etkilemez=2
STRS (Stresli olduğumda sigara içerim)	Kesikli	Kesinlikle katılmıyorum=1 Katılmıyorum=2, Kararsızım=3 Katılıyorum=4, Kesinlikle Katılıyorum=5

Tablo 3. Binary Logistik Regresyon Analizi Sonuçları

Variables	β	S.E	Wald	Sig.	Odds ratio	Marj. odds ratio
Constant	-6,325	1,851	11,679	,001***	-	-
CNSYT	1,503	,373	16,217	,000***	4,494	0,28823
YŞ	,354	,143	6,079	,014**	1,424	0,06788
SNF	1,081	,188	32,975	,000***	2,947	0,20730
YARKÇ	-,432	,173	6,255	,012**	,649	-0,00828
ÖEGP	,462	,405	1,304	,253	1,588	0,08859
ABSİ	,647	,315	4,224	,040**	1,910	0,12407
ABS	,056	,096	,341	,559	1,058	0,01073
PRSTJ	-,395	,199	3,948	,047**	,674	-0,07574
K	-,368	,186	3,929	,047**	,692	-0,00705
SOSD	-,476	,224	4,494	,034**	,621	-0,09128
SF	-,034	,266	,016	,898	,967	-0,06520
STRS	1,047	,300	12,226	,000***	2,850	0,20078

***0,01 anlamlılık düzeyi

**0,05 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Yapılan logit model çözümlemesi sonucunda eğitim katsayıları, bağımsız değişkendeki bir birimlik değişmeye karşılık logitteki (Pi/1-Pi) değişmeyi ölçmektedir. Ancak değişkenlerin belirli değerleri için olayın olasılık oranını değil bu olayın kendi olasılığını (P) tahmin etmek gerekmektedir (Özer, 2004). Bu sebeple, katsayı tahminleri belirlenmiş ve çözümlenmiştir. Elde edilen çözümleme sonucunda,

$$P = \frac{1}{1 + e^{-1,44295}}$$

$$P=0,80823 \approx \%81,0$$

Elde edilen “P” değerine göre, KYÇUBYO öğrencilerinin sigara tüketme olasılığı %81,0 olarak hesaplanmıştır. Bu tüketimle ilişkili olduğu düşünülen faktörlerin marjinal etkileri hesaplanmıştır.

4. TARTIŞMA

Faktörlerin marjinal etkilerine bakıldığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmaktadır;

- CNS (Cinsiyet): Erkeklerin sigara tüketme olasılığı kadınlara göre **0,28823** kat daha fazla olarak görülmüştür. Bu durumu, kadınların sağlıklarına daha fazla dikkat etmelerine bağlayabiliriz. Sigara içme kadınlar için kabul edilemez ve ya erkeklere göre daha az kabul edilebilir bir davranış olduğu yönünde bir kanaatin var olduğu kültürel değerlere sahip toplumlarda kadınların sigara kullanma olasılığı erkeklerden daha düşüktür (Bilgiç vd., 2010: 749). Elde edilen bu sonuç literatürdeki pek çok çalışmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (John, 2006; Ali ve Al-asadi, 2010; Yurt Öncel ve diğerleri, 2011; Kara ve diğerleri, 2011; Hoerster, 2012; Al-Kubaisy ve diğerleri, 2012.; Oktay ve diğerleri, 2013; Çalışkan, 2015).

- YŞ (Yaş): Yaş arttıkça sigara tüketiminin 0,06788 kat arttığı tespit edilmiştir.

- SNF(Sınıf): Üst sınıftaki öğrencilerin sigara tüketme olasılığı diğerlerine göre 0,20730 kat daha fazla olduğu görülmektedir. Elde edilen bu sonuç literatürdeki çalışmalardan Kara ve diğerleri (2011) ve Özcebe ve diğerleri (2014)’nin çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

- YARKÇ (Yakın Arkadaş Çevresi): Öğrencilerin yakın arkadaş çevresinin sigara içmemesi sigara tüketimini 0,00828 kat azaltmaktadır. Yani, öğrencilerin yakın arkadaşlarının sigara içmemesi kendilerinin de sigara tüketimini azaltmaktadır. Yapılan diğer çalışmalarda da gençlerin sigaraya başlamasındaki en önemli nedenin akran grubu içinde özellikle özendikleri arkadaşlarının sigara içmesi olduğu belirlenmiştir (Göksel vd., 2001: 53). Açıknel ve ark. (2004) yaptığı çalışmada

yine sigaraya başlama nedenleri arasında arkadaş etkisinin (% 58.3) önemli olduğu belirtilmiştir. Şahin ve diğerleri (2000) tarafından da sigaraya başlama nedeni en fazla arkadaş grubunun sigara kullanması (%50.2) olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmaların yanısıra Kara ve diğerleri (2011), Hoerster (2012) ve Çalışkan (2015) arkadaş çevresinin sigara tüketimi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu ifade etmişlerdir.

- ABSİ (Ailedeki Bireylerinin Sigara İçmesi): Ailedeki bireylerinin sigara içmesi öğrencilerin sigara içme alışkanlığını 0,12407 kat arttırmaktadır. Akpınar ve diğerleri (2006) 'nın yaptıkları çalışmada da, aile bireylerinin sigara içme davranışları sigara içme durumunu etkileyen önemli bir faktör olarak saptanmıştır. Hops ve diğerleri (1990)'da anne ve babanın sigara kullanmasının çocukların sigara kullanması üzerine etkili olduğunu göstermiştir. Bu çalışmalara ek olarak literatürdeki pek çok çalışmanın (Ali ve Al-Asadi, 2010; Yurt Öncel ve diğerleri, 2011; Nelson ve diğerleri, 2011; Kara ve diğerleri, 2011; Çalışkan, 2015) bulguları da bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

- PRSTJ (Prestij): Sigara içmenin prestij olmadığını düşünen öğrenciler diğerlerine göre -0,07574 kat daha az sigara tüketmektedirler. Devenci ve diğerleri (2010) çalışmalarında öğrencilerin gösteriş yapmak için sigara kullanmaya yöneldiklerini belirlemişlerdir.

- K (Köken): Kent kökenli olan öğrencilerin kır kökenlilere göre -0,00705 kat daha az sigara tükettiği görülmektedir. John (2006)'da yaptığı çalışmada, düşük gelir düzeyine sahip ve dezavantajlı bölgelerde oturan grupların daha çok sigara tükettiklerini belirlenmiştir.

- SOSD (Sosyal olduğunu düşünme): Sigara içmeyi sosyalleşme olarak görmeyen öğrenciler diğerlerine göre -0,09128 kat daha az sigara tüketmektedirler.

- STRS (Stres): Stresli olduklarını belirten öğrencilerin diğerlerine göre 0,20078 kat daha fazla sigara tükettikleri belirlenmiştir. Aktaş (2009) "Lojistik Regresyon Analizi: Öğrencilerin Sigara İçme Alışkanlığı Üzerine Bir Uygulama" adlı çalışmasında, öğrencilerin sigaranın stres ve yalnızlığı giderdiğini düşündüklerini tespit etmiştir. Hoerster (2012) 'de stresin öğrencilerin sigara içme davranışını etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Sigara tüketimi gelişen ve gelişmekte olan ülkelerde önemli bir sağlık problemi olarak görülmektedir. Özellikle son yıllarda ki verilerde sigara kullanımının giderek daha da alt yaş gruplarına indiği görülmektedir. Bu sorunun çözülmesi için birçok etmen birlikte düşünülmeli ve organize şekilde işletilmelidir. Bu etmenlerden biri sigara tüketimini etkileyen faktörlerin ve bu faktörlerin önem derecelerinin belirlenmesidir. Amacını bu yönde oluşturduğumuz bu çalışmada sigara tüketiminin daha yüksek olduğu üniversite öğrencileri ana kütle olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinden elde edilen verilerin analizinden elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde sigara tüketiminde pek çok sosyodemografik faktörün etkili olduğu görülmektedir. Sonuçlarda görüldüğü gibi erkek öğrenciler bayan öğrencilere kıyasla daha fazla sigara kullanmaktadır. Ayrıca öğrenciler yaşları arttıkça ve son sınıfa yaklaştıkça sigara tüketimine daha fazla yönelmektedirler. Bunların yanı sıra aile içerisinde ve yakın arkadaş çevresinde sigara tüketen bireylerin bulunması öğrencileri sigara kullanımını da önemli düzeyde etkilemektedir. Pek çok öğrenci strese bağlı sigara kullanımına yönelirken, önemli bir kesim ise sigara kullanımını bir prestij yada gösteriş kaynağı olarak görmekte sigara kullandıklarında daha sosyal olduklarını düşünmektedirler.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında gençlerin sigara kullanımını azaltmaya ya da bıraktırmaya yönelik kampanyalar düzenlenebilir ve bu kampanyalarda gençler üzerinde etkili olduğu tespit edilen bu faktörler dikkate alınmalıdır.

KAKNAKÇA

- Açıkel, C. H., Kılıç, S., Uçar, M., Yaren, H. & Türker, T. (2004). “Sağlık Astsubay Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Sigara İçme Durumu Ve Etki Eden Faktörler”, Tsk Koruyucu Hekimlik Bülteni, 3(8), 178-185, <http://www.scopemed.org/fulltextpdf.php?mno=121>.
- Akpınar E., Yoldaşcan E., & Saatçi E. (2006). “The Smoking Prevalence And The Determinants Of Smoking Behavior Among Students in Cukurova University, Southern Turkey”. West Indian Medical Journal, 55(6), 414-9, <http://caribbean.scielo.org/pdf/wimj/v55n6/a09v55n6.pdf>.
- Aktaş, C., (2009). “Lojistik Regresyon Analizi: Öğrencilerin Sigara İçme Alışkanlığı Üzerine Bir Uygulama”, Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1).
- Baş, T. (2008). Anket. Araştırma Yöntemleri Dizisi: 2. Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara, s. 255.
- Al-Kuubaisy, W., Abdullah, N.N., Al-Nuamimy, H., Kahn, S.M., Halawany, G. & Kurdy, S. (2012). “Factors Associated with Smoking Behaviour among University Students in Syria”, Procedia - Social and Behavioral Sciences 38, 59 – 65, doi:10.1016/j.sbspro.2012.03.324.
- Ali, S.A. & Al-Asadi, J.N. (2010). “Smoking Behaviour and Smoking Determinants Among Univeersity Students in Basrah”, The Medical Journal of Basrah University, 28(2), 85-94, <http://basmedcol.edu.iq/media/2014/01/smoking-behavior.pdf>.
- Bilgiç A., Florkowski W. & Akbay C. (2010). “Demand for Cigarettes in Turkey: An Application of Count Data Modelss”, Empirical Economics, 39(3), 733-765, Doi: 10.1007/s00181-009-0320-8.
- Bilir, N., Çakır, B., Dağlı, E., Ergüder, T. & Önder, Z. (2010). “Türkiye’de Tütün Kontrolü Politikaları”, DSÖ Türkiye Ofisi, DSÖ yayını, Danimarka,1-88, http://www.ssuk.org.tr/eski_site_verileri/pdf/TurkiyedeTutunKontroluPolitikalari.pdf.
- Çalışkan, Ş. (2015). “ Üniversite Öğrencilerinin Sigara Kullanımını Etkileyen Faktörler (Ekonometrik Bir Yaklaşım)”, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2), 23-48, Doi: <http://dx.doi.org/10.12780/uusbd.19233>.
- Deveci, S.E., Açıık, Y., Oğuzöçül, A.F., Deveci, F. (2010). “Prevalence and Factors Affecting the Use of Tobacco, Alcohol and Addictive Substance Among University Students in Eastern Turkey”, Southeast Asian J Trop Med Public Health, 41(4), 996-1007, <http://www.tm.mahidol.ac.th/seameo/2010-41-4/27-4784.pdf>.
- Göksel, T., Cirit M. & Bayındır Ü. (2001). “İzmir İli Lise Öğrencilerinin Sigara Alışkanlığını Etkileyen Faktörler”, Toraks Dergisi, 2(3), 49-53.
- Hoerster, V. (2012). Smoking Behaviour among College Students: A Survey, A Thesis Submitted to the Faculty of Baylor University In Partial Fulfillment of the Requirements for the Honors Program, 1-61, <https://baylor-ir.tdl.org/baylor-ir/bitstream/handle/2104/8332/ThesisPTF2.pdf?sequence=1>.
- Hops H., Tildesley E., Lichhenstein A.D. & Sherman L. (1990). “Parent Adolescent Problem Solving Interactions and Drug Use”, Am J Drug Alcohol Abuse,16, 239-58, https://www.researchgate.net/profile/Hyman_Hops/publication/232074120_Parent-Adolescent_Problem-Solving_Interactions_and_Drug_Use/links/0deec53595604b091b000000.pdf.
- John, R.M.; (2006). “Household’s Tobacco Consumption Decisions: Evidence From India”, Journal of South Asian Development, 1(1), 101-126, Doi: 10.1177/097317410500100105.
- Kara, S., Yıldırım Baş, F. & Açıkalın, C. (2011). “Sigara İçme Davranışları ve Etkili Faktörler: Tıp ve Diş Hekimliği Fakültelerinin İlk ve Son Sınıf Öğrencileri Üzerinde Çalışma”, Smyrna Tıp Dergisi, 16-21, http://www.smyrnatipdergisi.com/dosyalar_upload/belgeler/%C3%96%C4%9Frencilerde%20sigara1341135120.pdf.
-

- Karahan, T.F. & Epli Koç, H.,(2005). ‘Üniversite Öğrencilerinin Alkol ve Sigara Kullanım Sıklığına Göre Stresle Başa Çıkma Tarzlarının İncelenmesi’ Ege Eğitim Dergisi, (6)2;113-131.
- Kramer, J.S. (1991). "The Logit Model For Economists" Edward Arnold, London.
- Oktay, E., Çelik, A.K. & Akbaba, A.İ. (2013). “Examining Demographic Factors Related to Cigarette Smoking among Undergraduate Students at a Turkish University”, International Journal of Higher Education, 2(2), 175-183, Doi:10.5430/ijhe.v2n2p175.
- Özcebe, H., Güçiz Doğan, B., İnal, E., Haznedaroğlu, D. & Bertan, M. (2014). “Üniversite Öğrencilerinin Sigara İçme Davranışları ve İlişkili Sosyo Demografik Özellikleri”, Turk Toraks Derg, 15, 42-42, Doi: 10.5152/ttd.2013.29.
- Özer, H., (2004). Nitel Değişkenli Ekonometrik Modeller Teori Ve Bir Uygulama, Nobel Yayınları, No: 667, Ankara.
- Nelson, R., Paynter, J. & Arroll, B. (2011). “Factors Influencing Cigarette access Behaviour Among 14–15-year-olds in New Zealand: A Cross-Sectional Study”, J Prim Health Care, 3(2), 114-122, <http://www.nzcgp.org.nz/jphc-june-2011/>.
- Pampel, F.C. & Rogers, R. G. (2004). “Socioeconomics Status, Smoking and Health: A Test of Competing Theories of Cumulative Advantage”, Journal of Health and Social Behavior, 45, 3; Academic Research Library, <http://www.jstor.org/stable/3653847>.
- Pierce, J.P., Naquin, M., Gilpin, E., Giovino, G., Mills, S. & Marcus, S.(1991). “Smoking Initiation in the United States, a Role for Worksite and College Smoking Bans”, Journal of the National Cancer Institute, 83(14), 1009 –1013, Doi: 10.1093/jnci/83.14.1009.
- Şahin, Ü., Öztürk, M., & Uskun, E. (2000). “Üniversite Öğrencilerinin Sigara Kullanım Ve Bağımlılık Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin İrdelenmesi”. Akciğer Arşivi Dergisi, 1, 73-79.
- Tüzüntürk, S. (2007). “Ekonometri Bölümü Mezunlarının Çalışma Hayatına Girişi: Deneysel Bir Araştırma”, 8. Türkiye Ekonometri ve İstatistik Kongresi, İnönü Üniversitesi, 24-25 Mayıs 2007, Malatya
- Yurt Öncel, S., Gebizlioğlu, Ö.L. & Aliev Alioğlu, F. (2011). “Risk factors for Smoking behaviour among university Students”, Turk J Med Sci, 41(6), 1071-1080, doi:10.3906/sag-1009-1122.
- Yürekli, A., Önder, Z., Elibol, M., Erk, N., Çabuk A., Fisunoğlu M., Erk, S. F., & Chaloupka, F. J. (2010). “The economics of tobacco and tobacco taxation in Turkey. Paris: International Union against Tuberculosis and Lung Disease”, 1-10, http://global.tobaccofreekids.org/files/pdfs/en/Turkey_Tobacco_Economics_Annex_en.pdf.
- Wu, X., Colson, G. & Shonkwiler, J.S. (2013). “Factors that Influence the Frequency and Quantity of Tobacco Use Among U.S. Youth”, Agricultural & Applied Economics Association's 2013 AAEA & CAES Joint Annual Meeting, Washington, DC, August 4-6, 1-24, <http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/149797/2/Factors%20that%20Influence%20the%20Frequency%20and%20Quantity%20of%20Tobacco%20Use%20Among%20U.S.%20Youth.pdf>
- <http://www.milliyet.com.tr/sigara-tuketiminde-buyuk-dusus-pembelar-detay-genelsaglik-1749744/>, Erişim tarihi: 15.05.2016.
- <http://www.tapdk.gov.tr/tr/piyasa-duzenlemeleri/tutun-mamulleri-piyasasi/tutun-mamulleri-istatistikleri.aspx>, Erişim tarihi: 19.06.2016.